

OBCHODNÍ AKADEMIE

Praha 2, Vinohradská 38

Projekt OPPA

CZ.2.17/3.1.00/34171

Evropský sociální fond. Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti.

Název exkurze	Baroko a rokoko Typ: tematická, památková, 15 zastávek
Organizace	Začátek: metro A „Malostranská“ Náklady: á 0 Kč Konec: tramvajová zastávka „Hellichova“ Délka: 2,4 km, 2 hod.
Hlavní pojmy	Baroko rané, vrcholné, pozdní, rokoko, dynamičnost, voluty, štuk, francouzská zahrada, sala terrena, zdvojené sloupy, vysoké pilastrové řády, rokaj, kartuše, girlanda, Pražské Jezulátko, Matyáš Bernard Braun, Ferdinand Maxmilián Brokoff, Kryštof a Kilián Ignác Dientzenhoferové, Ignác František Platzer, Petr Brandl, Valdštejnský palác a zahrada, chrám sv. Mikuláše, Grömlingovský palác, Kaunický palác, chrám Panny Marie Vítězné
Přílohy	Mapa trasy, Metodické pokyny, Procvičovací test

č.	přesun	zastáv.	Výklad
1	METRO Malostr.	vestibul u sochy	ZAHÁJENÍ EXKURZE: přivítání, představení lektora, prezence, popis programu
2	na místě	socha nad eskalátorem	MALOSTRANSKÁ (vestibul metra) – stanice metra zbudována v těsné blízkosti barokních památek, tomu odpovídá i její výzdoba kopiemi soch z dílny Matyáše Bernarda Brauna = nejvýznamnější český sochař vrcholného baroka <ul style="list-style-type: none"> socha Naděje¹⁷¹⁹ nad eskalátorem z alegorií Ctností a Neřestí v Kuksu, naděje symbolicky vyjádřena kotvou, Braunovy pískovcové sochy jsou v pohybu (dynamičnost), mají dramatická gesta a výrazné rysy ve tvářích, tento směr se označuje jako radikální barok vázy ve vitrínách jsou typickými sochařskými ozdobami zkrášlujícími barokní architekturu
3	vzhůru po druhém eskal., nad esk. vP	dvůr u zdi Valdšt. jízdárny	MALOSTRANSKÁ (dvůr Valdštejnské jízdárny) – stanice metra využila původních barokních bran před Valdštejnskou jízdárnou <ul style="list-style-type: none"> podél zdi kopie soch ze zámku Valeč u K. Varů od Braunova synovce Antonína v pohledu vzhůru vP od Hradu mohutné barokní hradby z červených cihel, na hradbách novobarokní Kramářova vila¹⁹¹⁴, pod hradbami novobarokní Strakova akademie, dnes sídlo vlády (z místa není vidět)
4	zkratkou do zahrad, nebo přes ul. Letenská	u vchodu do zahrady	→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 1 Valdštejnská zahrada – vznik, funkce, historie, mísení manýrismu s raným barokem, přechod mezi italskou a francouzskou zahradou
5	k rybníčku	u rybníčku	VALDŠTEJNSKÁ ZAHRADA (rybníček) – umělá jezírka italských a francouzských zahrad bývají osově souměrná , zde je umělý ostrůvek v centru protínajících se diagonálních os; na ostrůvku socha Herkula od A. de Vries; k charakteristickým doplňkům barokních zahrad patří vedle okrasných rostlin a ptáků také okrasné rybky
6	cestou skrz vegetací	galerie soch	→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 2 Sochy Adriana de Vries – autor, názvy soch, přechod od manýrismu k ranému baroku, historie soch
7	naproti galerii	prostranství před	SALLA TERRENA – místnost otevřená do zahrady <ul style="list-style-type: none"> znaky baroka – velký prostor, monumentalita dosažená zdvojenými sloupy,

		palácem	<p>bohatství štukových ozdob, např. lastura, voluta a jiné křivky, pravidelná nepravidelnost v postavách anděličků (stejně dvojice sedící na volutách naproti sobě, ale každý v jiné poloze)</p> <ul style="list-style-type: none"> • fresky na stěnách a stropě představují scény, hrdiny a bohy z trojské války
8	vL podél voliéry a zdi	před krápníky	<p>KRÁPNÍKOVÁ STĚNA – v baroku často doplňuje architekturu grotta (umělá jeskyně), někdy velká pro ochlazení v horkých dnech, často pouze dekorativní, zde malé grotty; hříčkou jsou nestvůrné obličejové sestavené z krápníků a grott (úkol pro studenty); <i>po prohlídce odchod buď ve směru prohlídky hl. branou do Letenské a dále vP, nebo zpět k paláci, skrz senát na Valdštejnské nám. a dále vL; cestou na Malostranské náměstí připomenout kostel sv. Tomáše, zde pochován A. De Vries</i></p>
9	v Letenské přejít na L stranu, dál rovně	výhled z podloubí Mal. besedy	<p>MALOSTRANSKÉ NÁMĚSTÍ (dolní) – střed náměstí vyplňuje barokní jezuitský klášter s jedinečným chrámem</p> <ul style="list-style-type: none"> • chrám sv. Mikuláše = vrcholné baroko, stavitelé Kryštof Dientzenhofer, jeho syn Kilián Ignác Dientzenhofer a jeho zeť Anselmo Lurago • <i>před chrámem (u tramvaje)</i> Grömlingovský palác (U raka) = pozdní baroko s rokokovou fasádou • <i>vP</i> pozdně barokní fasáda (<i>zelená</i>) na renesančním paláci Smiřických, pozdní baroko je buď rokokově pestré, nebo naopak jako v tomto případě méně ozdob
10	vP přes přechod a hned vL vzhůru	za klášterem vL	<p>→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 3 Malostranské náměstí (horní) – <i>západní průčelí kláštera, sloup Nejsvětější Trojice, západní průčelí chrámu, dynamický barok, jižní fasáda – kostel typu Il Gesù</i></p>
11	vP podél chrámu dolů, přes přechod	výhled z podloubí	<p>MALOSTRANSKÉ NÁMĚSTÍ (dolní)</p> <ul style="list-style-type: none"> • kopule¹⁷³⁷⁻⁵¹ – Kilián Ignác Dientzenhofer = největší mistr č. baroka; kopule se klene nad úchvatně pojatým kněžištěm, jedno z nejpřednějších děl českého vrcholného baroka; výška uvnitř 50m, zvenčí 70m, včetně lucerny 79m, • věž¹⁷⁵⁵ – po smrti svého tchána ji dokončil Anselmo Lurago, je záměrně stejně vysoká s kopulí; hlásný z ní střežil nebezpečí požáru, v době totality pozorovatelná tajné policie • Grömlingovský palác (U raka)¹⁷⁸⁶ – arch. J. Jäger, <i>na fasádě vP</i> typické <u>prvky rokoka</u>: štukové ornamenty, zejm. rokaj (= ornament připomínající rozlámanou mušli), girlandy, portály s vykrojenými horními rohy; fasáda <i>vL</i> střízlivější, dokládá, jak pozdní bar. přechází v klasicismus; střešní atika zdobena sochami významného pozdně barokního sochaře Ignáce Františka Platzera
12	vP do Mostecké, na L chodník	na rohu Josefské	<p>KAUNICKÝ PALÁČ¹⁷⁷⁵</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>znaky rokoka</u> – hravost a nápaditost ve výzdobě: štukový reliéf s Pallas Athénou, girlandy (<i>pod střešní římsou</i>) a květinové festony kolem oken (<i>zejm. v centrální části</i>), prohnuté okenní příčky, na atice sochy vleže (<i>pravděpod. I. F. Platzer</i>)
13	vL a I.ul. VP a dál vP na nám.	před sochou	<p>→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 4 Maltézské náměstí – <i>název, F. M. Brokoff a sousoší sv. J. Křtitele, rokokové kartuše na fasádách</i></p>
14	zL kolem bloku k zastávce tramvaje	před kostelem naproti přes ulici	<p>KOSTEL P. MARIE VÍTĚZNÉ (exteriér)^{1611-12, průčelí 1636-44}</p> <ul style="list-style-type: none"> • nejstarší raně barokní stavba v Praze, architekt neznámý; původně luteránský kostel po Bílé hoře přestavěli a pojmenovali bosí karmelitáni • baroku záleží na začlenění stavby do prostoru, proto má kostel hlavní průčelí do ulice, třebaže to je na východ, kde obvykle bývá kněžiště, hlavní oltář je proto na obrácené straně • mohutný volutový štít, voluta je příznačná pro celé baroko, zde má velký rozměr a klasický tvar, později bývá např. stlačená, více plastická • pro rané baroko je typický tvar portálu s římsou podepřenou sloupy, nad římsou nika (= výklenek) se sochou P. Marie s Jezulátkem; v kostele

			umístěno Milostné Pražské Jezulátko = vosková renesanční figurka původem ze Španělska, lidé se na ni obracejí s prosbami o pomoc, dnes jako jediná socha na světě uctívána jako světec, zejm. v Itálii, ve Španělsku, v Latinské Americe a na Filipínách, jejichž sjednocení významně napomohla; dodnes přispívá k mezinárodnímu věhlasu Prahy, pravděpodobně nejslavnější socha světa; střídá 2 korunky a asi 46 šatiček, z nichž jedny osobně vyšívala Marie Teresie
15	do kostela	výklad lépe pronést před kostelem	→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 5 Kostel Panny Marie Vítězné (interiér) – <i>oltář Pražského Jezulátka, hlavní oltář, oltáře Petra Brandla</i>
Konec			

Zpracoval mBp, oavin, ver. 19-02-13